

## TILMÆLI EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS

2012/EES/59/23

frá 20. desember 2006

um verndun ólöggráða barna og mannegrar reisnar og um rétt til andsvara með tilliti til samkeppnishæfni evrópskrar hljóð- og myndmiðlunar og beinlínutengdrar upplýsingaþjónustu (\*)

(2006/952/EB)

EVROPUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS  
HAGA,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins, einkum 157. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnarinnar,

með hliðsjón af álit efnahags- og félagsmálanefndar Evrópubandalaganna <sup>(1)</sup>,

að höfðu samráði við svæðanefndina,

í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 251 gr. sáttmálans <sup>(2)</sup>,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í 1. gr. sáttmála Evrópusambandsins um grundvallar-réttindi <sup>(3)</sup> („sáttmálanum“) er friðhelgi mannegrar reisnar lýst yfir og kveðið á um að hún skuli virt og varin. Í 24. gr. sáttmálans er kveðið á um að börn eigi rétt á þeirri vernd og umönnun sem nauðsynleg er fyrir velferð þeirra og að í öllum aðgerðum, sem snerta börn, hvort sem opinber yfirvöld eða einkareknar stofnanir ráðast í þær, skal fyrst og fremst hafa það að leiðarljósi sem er barninu fyrir bestu.
- 2) Evrópusambandið skal miða pólitískar aðgerðir sínar að því að koma í veg fyrir hvers konar brot á meginreglunni um virðingu fyrir mannegrri reisn.

- 3) Nauðsynlegt er að samþykkja lögjafarráðstafanir á vettvangi Evrópusambandsins um verndun líkamlegs, andlegs og siðferðilegs þroska ólöggráða barna í tengslum við efni allrar hljóð- og myndmiðlunar-þjónustu og upplýsingaþjónustu og um verndun ólöggráða barna fyrir aðgangi að óviðeigandi dagskrárliðum eða þjónustu fyrir fullorðna.
- 4) Vegna stöðugrar þróunar á nýrri upplýsinga- og fjar-skiptatækni er nauðsynlegt að Bandalagið tryggji fulla og hentuga vernd hagsmuna borgara á þessu sviði, annars vegar með því að tryggja frjálsa dreifingu og frjálsa veitingu upplýsingaþjónustu og hins vegar með því að tryggja að innihaldið sé löglegt, virði meginregluna um mannlega reisn og skerði ekki þroska ólöggráða barna í heild.

- 5) Bandalagið hefur þegar gripið til aðgerða á sviði hljóð- og myndmiðlunar og upplýsingaþjónustu í því skyni að skapa nauðsynleg skilyrði til að tryggja frjálsar sjónvarpsútsendingar og frjálsa veitingu upplýsingaþjónustu, í samræmi við meginreglurnar um frjálsa samkeppni og tjáningar- og upplýsingafrelsi, en Bandalagið þarf að sýna meiri ákveðni á þessu sviði með það að markmiði að samþykkja ráðstafanir til að vernda neytendur gegn hvatningu til mismununar á grundvelli kynferðis, kynþáttar eða þjóðernis, trúarbragða eða skoðana, fötlunar, aldurs eða kynhneigðar og að berjast gegn allri slíkri mismunun. Slíkar aðgerðir ættu að koma á jafnvægi milli verndunar réttinda einstaklinga annars vegar og tjáningarfrelsis hins vegar, einkum að því er varðar ábyrgð aðildarríkja á því að skilgreina hugtakið um hvatningu til haturs eða mismununar í samræmi við landslöggiöf sína og siðferðileg gildi.

(\*) Þessi EB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 378, 27.12.2006, bls. 72. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 54/2012 frá 30. mars 2012 um breytingu á XI. viðauka (Rafraen fjarskipti, hljóð- og myndmiðlun og upplýsingasamfélagið) við EES-samninginn, sjá *EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins* nr. 43, 2.8.2012, bls. 42.

<sup>(1)</sup> Stjtið. ESB C 221, 8.9.2005, bls. 87.

<sup>(2)</sup> Álit Evrópuþingsins frá 7. september 2005 (Stjtið. ESB C 193 E, 17.8.2008, bls. 217), sameiginleg afstaða ráðsins frá 21. september 2006 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum) og afstaða Evrópuþingsins frá 12. desember 2006 (hefur enn ekki verið birt í Stjórnartíðindunum).

<sup>(3)</sup> Stjtið. EB C 364, 18.12.2000, bls. 1.

- 6) Tilmæli ráðsins 98/560/EB frá 24. september 1998 um að bæta samkeppnishæfni evrópskrar hljóð- og myndmiðlunar og upplýsingaþjónustu með því að stuðla að því að settur verði innlendur rammi sem miðar að því að koma á sambærilegri og virkri verndun ólöggráða barna og mannlegrar reisnar<sup>(1)</sup> er fyrsti lagagerningurinn á vettvangi Bandalagsins þar sem í 5. forsendu er fjallað um málefni er varða verndun ólöggráða barna og mannlegrar reisnar í tengslum við hljóð- og myndmiðlun og upplýsingaþjónustu, sem almennig hefur aðgang að, burtséð frá því með hvaða hætti miðlunin fer fram. Í 22. gr. tilskipunar ráðsins 89/552/EBE frá 3. október 1989 um samræmingu tiltekinnna ákvæða í lögum og stjórnsýslufyrirmælum í aðildarríkjunum um sjónvarpsrekstur<sup>(2)</sup> („tilskipun um sjónvarp án landamæra“) hefur þegar verið fjallað sérstaklega um verndun ólöggráða barna og mannlegrar reisnar í tengslum við sjónvarpsrekstur.
- 7) Mælt er með því að ráðið og framkvæmdastjórnin veiti framkvæmd þessara tilmæla sérstaka athygli í tengslum við endurskoðun, samningaviðræður eða við gerð nýrra samstarfssamninga eða nýrra samstarfsáætlana við þriðju lönd, með hnattrænt eðli framleiðenda, dreifingaradila eða veitenda hljóð- og myndefnis og netþjónustu í huga.
- 8) Með ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 276/1999/EB<sup>(3)</sup> samþykktu Evrópuþingið og ráðið að leggja fram aðgerðaáætlun til margra ára til að stuðla að öruggari notkun Netsins með því að berjast gegn ólöglegu og skaðlegu efni í hnattrænum netkerfum („aðgerðaáætlun um öruggari notkun Netsins“).
- 9) Með ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 1151/2003/EB<sup>(4)</sup> var aðgerðaáætlunin um öruggari notkun Netsins lengd um tvö ár og gildissviði hennar breytt til að ná yfir ráðstafanir sem stuðla að upplýsingaskiptum og samvinnu milli viðkomandi aðila á landsvísi auk sérákvæða fyrir inngöngulöndin.
- 10) Í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/31/EB frá 8. júní 2000 um tiltekna lagalega þætti þjónustu, einkum rafrænna viðskipta, í tengslum við upplýsingasamfélagið á innri markaðnum<sup>(5)</sup> eru tiltekin lögfræðileg hugtök útskýrð og tilteknir þættir samhæfðir í því skyni að gera þjónustu í upplýsingasamfélaginu kleift að njóta fulls ávinnings af meginreglunum um innri markaðinn. Nokkur ákvæði tilskipunar 2000/31/EB eiga einnig við um verndun ólöggráða barna og mannlegrar reisnar, einkum e-liður 1. mgr. 16. gr., en samkvæmt honum eiga aðildarríkin og framkvæmdastjórnin að hvetja til þess að samdar verði siðareglur um verndun ólöggráða barna og mannlegrar reisnar.
- 11) Breytingar á fjölmiðlaumhverfi vegna nýrrar tækni og nýjunga á sviði fjölmiðla gera það að verkum að nauðsynlegt er að kenna börnum og foreldrum, kennurum og leiðbeinendum að nota hljóð- og myndmiðlun og beinlínutengda upplýsingaþjónustu á skilvirkan hátt.
- 12) Á heildina litið hefur sjálfseftirlit innan hljóð- og myndmiðlunargeirans reynst árangursrík viðbótarráðstöfun en hún er ekki nægileg til að vernda ólöggráða börn fyrir skilaboðum með skaðlegt innihald. Þróun evrópsks hljóð- og myndmiðlunarsvæðis, sem byggt er á tjáningarfrelsi og virðingu fyrir réttindum borgaranna, skal byggjast á stöðugum skoðanaskiptum milli landsbundinna og evrópskra löggjafa, eftirlitsyfyrvalda, aðila vinnurmarkaðarins, samtaka, borgara og borgaralegs samfélags.
- 13) Við opinbera samráðið varðandi tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 97/36/EB frá 30. júní 1997 um breytingu á tilskipun ráðsins 89/552/EBE um samræmingu tiltekinnna ákvæða í lögum og stjórnsýslufyrirmælum í aðildarríkjunum um sjónvarpsrekstur<sup>(6)</sup> var lagt til að þörfin á því að samþykkja ráðstafanir í tengslum við fjölmiðlalæsi verði tekin með í viðfangsefnum sem falla undir tilmæli 98/560/EB.
- 14) Framkvæmdastjórnin hvetur til samvinnu og miðlun reynslu og bestu starfsvenja milli núverandi aðila sem annast sjálfseftirlit og sameiginlegt eftirlit, sem meta og flokka hljóð- og myndmiðlunarefni óháð því hvornig það er afhent, með það í huga að gera öllum notendum, en þó einkum foreldrum, kennurum og leiðbeinendum, kleift að tilkynna ólöglegt innihald og meta hljóð- og myndmiðlunarefni og innihald beinlínutengdu upplýsingaþjónustunnar, ásamt öllu löglegu efni sem gæti skaðað líkamlegan, andlegan eða siðferðilegan þroska ólöggráða barna.
- 15) Eins og lagt var til í opinbera samráðinu varðandi tilskipun 97/36/EB þykir rétt að réttur til andsvara eða sambærileg úrræði gildi um Netmiðla og að tekið sé tillit til sérkenna miðilsins og þjónustunnar sem um er að ræða.

<sup>(1)</sup> Stjtið. EB L 270, 7.10.1998, bls. 48.<sup>(2)</sup> Stjtið. EB L 298, 17.10.1989, bls. 23. Tilskipunin eins og henni var breytt með tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 97/36/EB (Stjtið. EB L 202, 30.7.1997, bls. 60).<sup>(3)</sup> Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 276/1999/EB frá 25. janúar 1999 um að leggja fram EB-aðgerðaáætlun til margra ára til að stuðla að öruggari notkun Netsins með því að berjast gegn ólöglegu og skaðlegu efni í hnattrænum netkerfum (Stjtið. EB L 33, 6.2.1999, bls. 1). Ákvörðunin eins og henni var síðast breytt með ákvörðun nr. 787/2004/EB (Stjtið. ESB L 138, 30.4.2004, bls. 12).<sup>(4)</sup> Ákvörðun Evrópuþingsins og ráðsins nr. 1151/2003/EB frá 16. júní 2003 um breytingu á ákvörðun nr. 276/1999/EB um að leggja fram EB-aðgerðaáætlun til margra ára til að stuðla að öruggari notkun Netsins með því að berjast gegn ólöglegu og skaðlegu efni í hnattrænum netkerfum (Stjtið. ESB L 162, 1.7.2003, bls. 1).<sup>(5)</sup> Stjtið. EB L 178, 17.7.2000, bls. 1.<sup>(6)</sup> Stjtið. EB L 202, 30.7.1997, bls. 60.

- 16) Í ályktun ráðsins frá 5. október 1995 um þá mynd sem er dregin upp af konum og körlum í auglýsingum og fjölmiðlum<sup>(1)</sup> eru aðildarríkin og framkvæmdastjórnin hvött til þess að gera fullnægjandi ráðstafanir til að setja fram fjölbreytta og raunhæfa mynd af hæfileikum og möguleikum kvenna og karla í samfélaginu.
- 17) Þegar framkvæmdastjórnin lagði fram tillögu sína að tilskipun ráðsins um beitingu meginreglunnar um jafna meðferð kvenna og karla að því er varðar aðgang að og afhendingu á vörum og þjónustu benti hún á að ímynd kynjanna í fjölmiðlum og auglýsingum vekji upp mikilvægar spurningar um verndun á virðingu karla og kvenna en komst að þeirri niðurstöðu að í ljósi annarra grundvallarréttinda, þ.m.t. frelsi og fjölhyggja fjölmiðla, væri ekki rétt að fjalla um þessar spurningar í þeirri tillögu en að hún ætti að fara yfir þessar spurningar.
- 18) Hvetja skal hljóð- og myndmiðlunariðnaðinn og beinlínutengda upplýsingaþjónustugeirann í aðildarríkjunum til að forðast og berjast gegn hvers konar mismunun á grundvelli kynferðis, kynþáttar eða þjóðernis, trúarbragða eða skoðana, fötlunar, aldurs eða kynhneigðar í slíkum miðlum og öllum auglýsingum, þ.m.t. með nýrri auglýsingatækni, án þess að brjóta gegn tjáningar- eða prentfrelsi.
- 19) Þessi tilmæli taka til nýrrar tækniþróunar og eru til viðbótar við tilmæli 98/560/EB. Vegna tæknilegra framfara tekur gildissvið þeirra til hljóð- og myndmiðlunar og beinlínutengdrar upplýsingaþjónustu, sem gerðar eru tiltækar almenningi um fóst eða færanleg rafræn net.
- 20) Ekkert í þessum tilmælum kemur í veg fyrir að aðildarríkin beiti eigin stjórnarskrárákvæðum og annarri löggjöf eða eigin réttarvenjum í tengslum við tjáningarfrelsi,
2. að stuðla að, með það í huga að koma tækninýjungum í framkvæmd, til viðbótar við og í samræmi við gildandi lög og aðrar ráðstafanir varðandi útvarps- og sjónvarpsútsendingar og í náinni samvinnu við hlutaðeigandi aðila:
- a) aðgerðum sem gera ólöggráða börnum kleift að nota hljóð- og myndmiðlunarþjónustu og beinlínutengda upplýsingaþjónustu á ábyrgan hátt, sér í lagi með því að gera foreldra, kennara og leiðbeinenda betur meðvitaða um möguleika þessarar nýju þjónustu og með hvaða hætti hægt er að gera hana örugga fyrir ólöggráða börn, einkum með fjölmiðlalæsi eða fræðslu um fjölmiðla og t.d. með símenntun innan skólamenntunar,
- b) eftir því sem við á og nauðsynlegt þykir, aðgerðum sem auðvelda að bera kennsl á og fá aðgang að gæðaeftirlit og -þjónustu fyrir ólöggráða börn, þ.m.t. með því að útvega aðgangsmöguleika í skólastofnunum og á opinberum stöðum,
- c) aðgerðum sem upplýsa borgarana betur um þá möguleika sem Netid býður upp á;
- dæmi um hugsanlegar aðgerðir varðandi fjölmiðlalæsi eru tilgreind í II. viðauka,
3. að gera fagmenn, milliliði og notendur nýrra samskiptamiðla, eins og Netsins, meðvitaða um ábyrgð sína með því:
- a) að hvetja hljóð- og myndmiðlunariðnaðinn og beinlínutengda upplýsingaþjónustugeirann, án þess að brjóta gegn tjáningar- eða prentfrelsi, til að forðast mismunun á grundvelli kynferðis, kynþáttar eða þjóðernis, trúarbragða eða skoðunar, fötlunar, aldurs eða kynhneigðar í öllum hljóð- og myndmiðlum og allri beinlínutengdri upplýsingaþjónustu og að berjast gegn allri slíkri mismunun,
- b) að hvetja til árvekni og að tilkynna síður sem teljast ólöglegar, með fyrirvara um tilskipun 2000/31/EB,
- c) að semja siðareglur í samvinnu við fagmenn og eftirlitsyfirvöld í hverju landi fyrir sig og í Bandalaginu,
4. að stuðla að ráðstöfunum til að berjast gegn öllu ólöglegu athæfi á Netinu sem er skaðlegt ólöggráða börnum og gera Netid að öruggari miðli, m.a. má huga að eftirfarandi ráðstöfunum:
- a) samþykkt gæðamerkingar fyrir þjónustuveitendur þannig að notendur geti hæglega kynnt sér hvort ákveðinn veitandi gengst undir siðareglur eður ei,
- b) koma á viðeigandi aðferðum til að tilkynna ólöglegt eða grunsamlegt athæfi á Netinu.

## LAGT TIL:

- I. að aðildarríkin geri nauðsynlegar ráðstafanir í því skyni að stuðla að þróun hljóð- og myndmiðlunariðnaðarins og beinlínutengda upplýsingaþjónustugeirans til að tryggja verndun ólöggráða barna og mannglegrar reisnar í allri hljóð- og myndmiðlunarþjónustu og allri beinlínutengdri upplýsingaþjónustu með því:

1. að ihuga að innleiða í landslög eða venjur ráðstafanir varðandi rétt til andsvara, eða sambærileg úrræði, að því er varðar Netmiðla, að teknu tilhlýðilegu tilliti til innlendra lagaákvæða eða ákvæða stjórnskipunarлага án þess að það hafi áhrif á möguleikann á því að aðlaga með hvaða hætti þessum lögum er beitt þannig að tekið sé tillit til sérkenna hvers miðils,

(<sup>1</sup>) Stjóð. EB C 296, 10.11.1995, bls. 15.

II. að hljóð- og myndmiðlunariðnaðurinn og beinlínutengdi upplýsingaþjónustugeirinn sem og aðrir hlutaðeigandi aðilar:

1. þrói uppbyggilegar ráðstafanir til hagsbóta fyrir ólögráða börn, þar á meðal framtaksverkefni til að auðvelda aðgengi þeirra að hljóð- og myndmiðlum og beinlínutengdri upplýsingaþjónustu samhliða því sem sneitt er hjá hugsanlega skaðlegu efni, t.d. með síunarkerfum. Slíkar ráðstafanir geta falið í sér samræmingu með samvinnu á milli aðila sem annast eftirlit, sjálfseftirlit og sameiginlegt eftirlit í aðildarríkjunum og með miðlun bestu starfsvenja varðandi málefni eins og kerfi með sameiginlegum lýsandi táknum eða viðvörunarboðum sem gefa aldursflokk til kynna og/eda þá þætti efnisins sem eru tilefni þess að aldurstakmörk eru sett, sem myndi auðvelda notendum að meta hljóð- og myndmiðlunarefni og innihald beinlínutengdrar upplýsingaþjónustu. Þetta væri t.d. hægt að gera með aðgerðunum sem tilgreindar eru í III. viðauka,
2. kanni möguleikann á því að búa til síur sem myndu hindra að upplýsingar, sem stríða gegn mannlegri reisn, sé dreift um Netið,
3. þrói ráðstafanir til að auka notkun á innihaldsmerkingum fyrir efni sem dreift er á Netinu,
4. ihugi skilvirkar leiðir til að forðast og berjast gegn mismunun á grundvelli kynferðis, kynþáttar eða þjóðernis, trúarbragða eða skoðana, fötlunar, aldurs eða kynhneigðar í hljóð- og myndmiðlum og beinlínutengdri upplýsingaþjónustu og stuðla að fjölbreyttri og raunhæfri mynd af hæfileikum og möguleikum karla og kvenna í samfélaginu.

TEKIÐ MIÐ AF ÞVÍ AÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNIN:

1. hyggst, í tengslum við áætlun Bandalagsins til margra ára til að stuðla að öruggari notkun Netsins og nýrrar nettækni (2005-2008), standa að upplýsingaherferðum sem beint er að borgurum í allri Evrópu, þar sem allir samskiptamiðlar eru nýttir, til að upplýsa almenning um kosti og hugsanlegar áhættur sem tengjast Netinu, hvernig eigi að nota það á ábyrgan og öruggan hátt, hvernig eigi að leggja fram kvartanir og hvernig eigi að virkja foreldraeftirlit;

sérstökum herferðum mætti beina að markhópum, eins og skólum, foreldrafélögum og notendum,

2. hyggst kanna möguleikann á því að taka upp evrópskt frínúmer eða útvíkka fyrirleggjandi þjónustu til að aðstoða netnotendur með því að beina þeim til tiltækrar kvörtunarþjónustu og upplýsingatilfanga og veita foreldrum upplýsingar um skilvirkni síunarhugbúnaðar,
3. hyggst kanna möguleika á því að styðja innleiðingu á almennu heiti undirléns sem yrði frátekið fyrir vöktuð vefsetur sem skuldbinda sig til að virða ólögráða börn og réttindi þeirra, t.d. .KID.eu,
4. heldur áfram að viðhalda uppbyggilegum og stöðugum skoðanaskiptum við samtök efnisveitenda, neytendasamtök og alla hlutaðeigandi aðila,
5. hyggst greiða fyrir og styðja við að sjálfseftirlitsstofnanir myndi saman net og að þær miðli reynslu sín á milli til að meta skilvirkni síðareglna og aðferða, sem byggjast á sjálfseftirliti, til að tryggja að hæstu kröfum um vernd ólögráða barna sé fylgt,
6. hyggst leggja fyrir Evrópuþingið og ráðið, á grundvelli upplýsinga frá aðildarríkjunum, skýrslu um framkvæmd og skilvirkni ráðstafananna sem tilgreindar eru í þessum tilmælum og endurskoða þessi tilmæli þegar og ef þörf verður á.

Gjört í Brussel 20. desember 2006

*Fyrir hönd Evrópuþingsins,*

J. Borrell Fontelles

*forseti.*

*Fyrir hönd ráðsins,*

J. Korkeoja

*forseti.*

*I. VIÐAUKI***LEIÐBEINANDI VIÐMIÐUNARREGLUR UM FRAMKVÆMD, Á LANDSVÍSU, RÁÐSTAFANA Í LANDSLÖGUM EÐA VENJUM TIL AÐ TRYGGJA RÉTTINN TIL ANDSVARA EÐA SAMBÆRILEG ÚRRÆÐI AÐ ÞVI ER VARÐAR NETMIÐLA**

Markmið: að taka upp ráðstafanir í landslög eða venjur aðildarríkja til þess að tryggja réttinn til andsvara eða sambærilegra úrræða í tengslum við Netmiðla, að teknu tilhlýðilegu tilliti til innlendra ákvæða og stjórnarskrárákvæða án þess að það hafi áhrif á möguleikann á að laga nýtingu þessa réttar að sérkennum hvers miðils.

Hugtakið „miðill“ vísar hér til allra samskiptamiðla sem notaðir eru til að veita almenningi ritstýrðar upplýsingar í gegnum Netið, t.d. dagblöð, tímarit, útvarp, sjónvarp og fréttabjónusta sem notuð er gegnum Netið.

Hver einstaklingur eða lögaðili skal hafa rétt til andsvara eða sambærilegra úrræða, án tillits til þjóðernis, hafi lögmætir hagsmunir hans, einkum, en ekki eingöngu, orðspor og mannorð beðið hnekki vegna staðhæfingar í útgefnu efni eða útsendingu, með fyrirvara um önnur ákvæði sem samþykkt hafa verið af aðildarríkjunum samkvæmt einkamála-, stjórnsýslu- eða refsirétti. Aðildarríkin skulu sjá til þess að ekki sé hindrað með ósanngjörnum reglum eða skilyrðum að aðilar neyti í raun réttarins til andsvara eða sambærilegra úrræða.

Réttur til andsvara eða sambærileg úrræði skulu vera til staðar að því er varðar Netmiðla sem lögsaga aðildarríkis nær til.

Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynlegar ráðstafanir til að koma á rétti til andsvara eða sambærilegum úrræðum og skulu ákveða málsmeðferð sem fylgja skal við nýtingu þess. Einkum skulu þau tryggja að gefinn sé nægilegur frestur og að málsmeðferðin sé slík að réttinum eða hinum sambærilegu úrræðum megi beita á viðeigandi hátt af hálfu einstaklinga eða lögaðila sem búsettir eru eða hafa staðfestu í öðrum aðildarríkjum.

Ekki er aðeins hægt að tryggja réttinn til andsvara með löggjöf heldur einnig með sameiginlegu eftirliti eða sjálfseftirliti.

Rétturinn til andsvara er sérstaklega viðeigandi úrræði að því er varðar Netumhverfið þar sem hann gerir kleift að bregðast án tafar við upplýsingum sem ágreiningur ríkir um og það er tæknilega auðvelt að tengja andsvörin við þá einstaklinga sem málið varðar. Andsvörin skulu þó send út innan hæfilegs tíma frá því að rök eru færð fyrir beiðninni og á þeim tíma og með þeim hætti sem hæfir þeirri birtingu eða útsendingu sem beiðnin tekur til.

Kveða skal á um málsmeðferð þar sem deilur um nýtingu réttar til andsvara eða sambærilegra úrræða geta verið háðar endurskoðun dómstólsins eða sambærilegra aðila.

Tilmæli um að fá að nýta réttinn til andsvara eða sambærileg úrræði má hafna ef umsækjandinn hefur ekki lögmæta hagsmuni af birtingu slíks andsvars eða ef andsvarið hefði í för með sér refsivert athæfi, ef það gerði efnisveitanda ábyrgan eða hefði í för með sér málssókn að einkamálarétti á hendur honum eða bryti í bága við viðurkennt almennt siðgæði.

Rétturinn til andsvara er með fyrirvara um önnur úrræði sem tiltæk eru þeim einstaklingum sem fjölmiðlar hafa brotið gegn að því er varðar rétt til reisnar, heiðurs, orðstírs eða einkalífs.

---

*II. VIÐAUKI*

Dæmi um hugsanlegar aðgerðir varðandi fjölmiðlalæsi:

- a) símenntun kennara og leiðbeinenda, í samráði við barnaverndarsamtök, um notkun Netsins í samhengi við skólamenntun til að viðhalda vitund um hugsanlegar áhættur sem tengjast Netinu, einkum í tengslum við spjallrásir og umræðuvettvang,
- b) sérstök þjálfun í Netnotkun fyrir börn frá unga aldri, þ.m.t. kennsla opin foreldrum,
- c) samþætt kennsluáðferð sem myndar hluta af námsskrám skóla og áætlunum um fjölmiðlalæsi til að veita upplýsingar um ábyrga Netnotkun,
- d) landsbundnar herferðir sem beint er að borgurunum, þar sem allir samskiptamiðlar eru nýttir, til að veita upplýsingar um ábyrga Netnotkun,
- e) dreifing upplýsingapakka um hugsanlegar áhættur sem tengjast Netinu („vafrað á öruggan hátt um Netið“, „síun á óumbeðnum skilaboðum“) og koma á ábendingalínunum þar sem hægt er taka á tilkynningum eða kvörtunum varðandi skaðlegt eða ólöglegt efni,
- f) fullnægjandi ráðstafanir til að koma á ábendingalínunum eða bæta árangur þeirra þannig að auðveldara sé að leggja fram kvartanir og gera kleift að tilkynna skaðlegt eða ólöglegt efni.

---

*III. VIÐAUKI*

Dæmi um hugsanlegar aðgerðir sem iðnaðurinn og hlutaðeigandi aðilar geta gripið til í þágu ólögráða barna:

- a) útvegað notendum kerfisbundið skilvirkt, uppfæranlegt og auðnotað síunarkerfi þegar þeir gerast áskrifendur að aðgangsvéitu,
  - b) boðið aðgang að þjónustu, sem sérstaklega er ætluð börnum, sem er búin sjálfvirkum síunarkerfum sem er starfrækt af aðgangsvéitu og rekstraraðilum farsímakerfa,
  - c) innleitt hvata um að uppfæra reglulega lýsinguna á vefsetrunum sem eru í boði sem auðveldar flokkun vefsetra og mat á efni þeirra,
  - d) sett auglýsingaborða á leitarvélar sem draga athyglina bæði að tiltækum upplýsingum um ábyrga Netnotkun og um ábendingalínur.
-